

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bibliotheca Rhetorum

In quo Causae Forenses, Liber Epistolarum, Liber Fabularum, Et
Oratiunculae

Le Jay, Gabriel François

Ingolstadij, 1726

Præfatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71049](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71049)

ORATIUNCULÆ
QUÆ
PROLUSIONIS
AUT
GRATULATIONIS
locum habent.

PRÆFATIO.

Recurrunt quotannis in Litterario ludo Philosophicæ aut Theologicæ Exercitationes, in quibus, Propugnatoris partes qui sustinent, antequam certamen incant cum Adversariis, proludere Oratiunculâ ad pugnam solent. Magnum aperit Orationibus ejusmodi ipsa Philosophia dicendi campum. At, quæ dicuntur in ejus laudem, tam trita sunt vulgò, tam pervulgata, ut audien-

dientibus statim fastidium pariant. Ergo cudant illi non pervulgatam sibi ideam, quæ novitate suâ placeat. Repræsentetur, verbi gratiâ, Philosophiæ studium sub imagine aliquâ institutæ peregrinationis aut navigationis operosæ per varias mundi plagas, quæ Philosophicas Quæstiones, Philosophorum Systemata, controversias eorundem ac discrepantes opiniones designet. Proponatur certamen illud ludicrum, quod oppugnantem inter & propugnantem committendum est, ductâ similitudine ab urbium obsidionibus, & difficultates utrinque ac pericula excutiantur. Hujus rationes ac momenta, cum illius experimentis, hujus defensores ac patroni cum illius sectatoribus & affectis. Fingat junior Philosophus nunc se deprehensum inter Academicorum Sylvas, aut Peripateticorum in Lycæo, modò Cassendi vel Cartesii in Scholas delapsum. Hic atque illic visa, audita narret atque excutiat, aut etiam conditâ fa-

libus

libus Atticis censurâ joculariter perstringat.

Erit etiam aliquando non injucundum in unâ aliquâ Philosophiæ parte vel Quæstione immorari, quæ Prolusioni toti materiam suppeditet; maximè si novum aliquod atque insolens super eâ systema propugnandum habeat, quod irritare curiositatem audientium possit. Sic occurratur delicatiorum hominum fastidiis, & subtilioris ingenii fama comparatur.

Quòd si Primarii cujuscumque Viro sub Auspiciis, quem demereri patronum cogitet, Theses tuebitur, tum Orationem sic instituat, ut ex occasione Philosophiæ descendat ad Mœcœnatis sui laudes. Extollat ipsius sapientiam, ingenium, res ab eodem præclarè gestas, non prætermittat grati animi significationem, si fuerit aliquo beneficio devinctus. Istius commemoratio plausum ab Auditoribus, à Patrono gratiam extorquet.

Qui verò sibi sumpsit hanc provinciam, ut cum propugnatore primus omnium congregiatur, & cæteris ad pugnam aperiat aditum; si ratio postulet, ut de Adversario suo præfetur aliquid honoris gratiâ, ex ipsâ quantum poterit Thesi, quam oppugnaturus est, sumat laudandi illius occasionem. Quæ enim ex ipsis rei visceribus eruuntur, hæc, ut recens nata, novitatis gratiam habent, ita attentiores reddunt animos, & placere magis solent. Laudabit autem in eo ingenium, pietatem, morum innocentiam, assiduitatem in studiis, re-latas in humanioribus Litteris laureas. Is, si parentes ac majores habet nobilitate, honorum insignibus, rerum gestarum gloriâ conspicuos, hinc erit gratulandi locus Adolescenti nobili, & præsumendi futurum, ut olim domesticorum exemplorum æmulator existat. Cavendum autem imprimis, ne luxuriet Oratio; & ubi nihil specialim dicendum occurrit, communibus

nibus

nibus in Locis diutiùs immoretur. Si qua, uti sæpè fit, propugnantem inter & oppugnantem ratio necessitudinis intercedat, poterit is non inconcinnè ludere in Adversarii personam, quam ipse vel propinquus, vel affinis, vel amicus cogatur induere, imò & videri detrectare velle certamen cum eo, quem tueri omni ope contra ceteros deberet.

Quin & in ipsis Exercitationibus Theologicis locus est ejusmodi Praefationibus. Scitus & elegans puer adhiberi solet, qui concertationis aditum aperiat, & res graves ac serias praeter ætatis conditionem pertractandas suscipiat. Hic quàm multa se offerunt, in quibus ludere ingeniosè & joculartiter possis! si nimirum exhibeat Adolescentulus, qui compositus viro non detrectet certamen, vel Davidis exemplo, qui Gigantem aggredi praesumpsit; vel ut alter Daniel, qui in difficili controversiâ se interposuit Judicem. Si praesumat unum se fore corum

rum Infantium aliquem, quorum linguas ita Deus erudit, ut ex ipsorum ore laudem perficiat. Si varias institutæ consuetudinis rationes requirat; puta, ut ex Puerorum moribus discant viri, quantam simplicitatem mentisque docilitatem ad ipsas res Fidei pertractandas afferre debeant: ne tam ingenii viribus, doctrinæve præsiidiis, quàm cœlesti divini Spiritus afflatu pares se fore ad resolvendas difficultates Theologicas confidant: cùm rudes & imperitos Deus plerumque elegerit, ut eorum, qui sibi videbantur sapientes, prudentiam reprimeret ac contunderet, &c.

Jam adepturis Magisterii lauream, sunt qui pro commissâ sibi provinciâ gratulentur, eosque suorum officiorum admoneant. Iis porro videndum imprimis, ut ex variis personarum circumstantiis, natalibus scilicet, indole, animi vel ingenii dotibus, educatione, rebus in studiorum palæstrâ strenuè præclarèque gestis gratulationis

ma-

materiam eruant, ut eorum, qui laudantur, propria, non trita, communis pervulgataque sit. Quædam Gratulationum hujusmodi subjiciemus exempla, in quibus vice cotis fungemur, quæ, exfors ipsa secandi, ferrum reddere acutum valet.

Jam quod attinet ad eos, qui in Magistratum inaugurandi, aut adcepturi Doctoris lauream aliquâ Præfationiunculâ suffragantium benevolentiam demereri solent, hæc capita dicendi argumentum dabunt.

Primò significabit gratum in eos animum, per quos sibi sedere liceat inter graves Magistratus, ingenio, probitate, rerum omnium scientiâ conspicuos. 2°. Modestiam præ se ferat fatendo se imparem tantam dignitatem sustinendo. 3°. Extollet momenta illius muneris, commemoranda virtutes, quæ adesse in Magistrato debent, puta perfectam Juris Legumque cognitionem, ut dirimere populorum controversias, de capite fortunis.

tunisque hominum ferre sententiam possit. Assiduitatem in Foro, ne afflictæ innocentæ ac desertæ solitudini patrocinium desit, Æquitatem ac constantiam, quas nec inflectat gratia, nec infringat metus. 4°. Fiduciam injiciet, fore, ut gravissimorum Magistratum præsentia, consuetudine, exemplis dignus & ipse tanto honoris apice aliquando videatur. 5°. Magistratus qui adsunt, ipsumque adeo totius consensûs Principem perstringet, & brevi Elogio prosequetur.

Denique cum Moderatori Provinciæ, aut viro cuiusdam primariæ dignitatis, qui ad regimen aut Ecclesiæ aut urbis accedet, gratulandum erit; significabit Orator primùm, quantam is fecerit expectationem sui, virtutum suarum famâ, quæ omnium aures implevit. Deinde si quid fuerit in eo singulati laude dignum, si quid gestum præclare, commendabit. Tum felicem Urbem aut Provinciâ, fortunatos Populos appellabit, quibus sub tali Re-

S

ctore,

store, tam dulci sub imperio vivendum sit. Erit etiam hîc locus prædicandi sapientiam Principis, qui neminem eligat ad obeunda regni munera, nisi numeris omnibus absolutos. Postremò propensissimos omnium in eum animos, devotissimas ad omne obsequii genus voluntates esse profitebitur.

PRO